

Educar és de valents

Carme Serrallonga ho deia clar: «Jo tenia la necessitat d'ensenyar»

Carrer Saragossa. Foto: Exposició «Parlaré a classe» que es va fer al Palau Robert.

Hi havia un quadre amb un paisatge dibuixat. Els nens barrejats amb les nenes. Cantaven en català. Tothom duia bata per una sola raó: perquè no es veiés qui era més ric o més pobre. Però arribava l'avís, desprevingut i atabalat: correu, nens, marxeu, que ve l'inspector. I les nenes es quedaven soles, entonant "Ay qué placer sentía yo, cuando en la playa sacó el pañuelo y me saludó". Algú despenjava aquelles muntanyes dibuixades de la paret i apareixia el retrat de Franco.

Respectar. Ser bona persona. Tenir criteri. Saber. Estimar. Això és el que defensava Isabel de Villena, l'escola que es dedicava a desafiar, sense fer gaire soroll, allò que estava prohibit. Va ser creada el 1939 per un grup de pares i mestres que defensaven, fos com fos, una escola catalana, moderna i democràtica.

Carme Serrallonga (Barcelona, 3 d'abril del 1909-30 de novembre del 1997) va ser-ne la fundadora. Les primeres classes es van fer a les cases dels mestres, que precisament tots havien estat expulsats pel règim franquista. Aviat es van instal·lar en una torre del carrer Emancipació. Al principi, cap professor cobrava, prou feina tenien a pagar el lloguer. De fet, el primer sou de Carme Serrallonga no va arribar fins al 1968.

Si en un principi era una escola per a nenes, era per dos motius: perquè estava prohibit que compartissin classe amb nens i perquè els pares tenien més filles que fills. Tot i això, hi anaven tots. I si venia l'inspector, els amagaven en una habitació. Més endavant, anirien creixent i buscant més torres unifamiliars. El 1958 arribaria l'escola per a nois i el 1975, l'escola unificada, al carrer Joan Miró, a Esplugues, on hi ha la seu actual del Villena.

Durant molts anys ningú s'hi va fixar, en aquesta realitat discreta però convençuda, i segurament per això van poder sobreviure. Fins i tot hi havia part de l'alumnat que havia nascut a l'exili o que eren fills d'emigrants. Hi van haver moments en què la meitat de l'alumnat no pagava perquè els pares no podien pagar-ho.

Carme Serrallonga ho deia clar: «Jo tenia la necessitat d'ensenyar». No volia aconseguir l'escola dels millors, sinó un lloc on cada nen pogués ser el que ja era. Oberta i integradora. Modesta, que fugís del lluïment personal. Lliure, que pogués dir: avui no farem classe, farem música i posarem Beethoven o Brassens. Resistent: si el règim feixista separava nens i nenes, que allà es poguessin unir. Si havien de parlar en castellà, que ho fessin en català. Tenaç: si la dictadura exigia que no podien pensar, ni parlar, ni raonar, tota aquella colla de mestres els recordava que podien tenir criteri. Que podien ser.

Que aquest compromís incondicional per ensenyar i aprendre ens serveixi d'exemple. Més enllà de totes les innovacions pedagògiques que puguem fer, no oblidem que el més important és l'actitud. Creure en cada alumne i donar-los totes les ales del món. Encarar-nos a les dificultats com l'escola Isabel de Villena va plantar cara a una dictadura. Perquè tan ahir com avui educar segueix sent cosa de valents.

Josep Maria Espinàs entrevista Carme Serrallonga:

[tv3]<http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/identitats/carme-serrallonga/video/2578459/>[/tv3]